

Marjava – Kestävyyttä marjojen tuotantoketjuihin

Päivi Turunen, Marjo Marttinen etunimi.sukunimi@proagria.fi

Saara Tuohimetsä, Marja Rantanen, Kati Rikala etunimi.sukunimi@luke.fi

Hankkeen aloitusinfo 6/2024

Taustalla

ProAgrian ja Luken marjatutkijoiden yhteistyö toiminut useissa hankkeissa

- Marjamaat (ProAgriat KS, ESA, PK)
- Marjamaat 2 (ProAgriat KS & IS (Pohjois-Karjala)
- TekMarja (ProAgria KS)
- Kasvaneet alat ja satopotentiaali edellyttävät jatkokehittämistä koko tuotantoketju huomioiden:
 - Ilmastonmuutos muuttaa viljely-ympäristöä. **Miten viljelytekniikkaa kehitetään?**
 - Tunnelituotanto lisääntyy koko ajan. Viljelyteknistä tietoa löytyy jo melko hyvin. **Miten mm. kasvualustat, kasvijätteet ja muovit kierrätetään ja käsitellään?** Voiko esim. karjataloudesta ylijääneitä laakasiiloja ja lietealtaita sekä biokaasulaitoksia hyödyntää?
 - Liiketoiminta-osaamisen vahvistaminen: **kustannusten hallinta, markkinatilanteen ymmärrys, ostajan huomioiminen laadun, määrän ja ajoituksen, jalostusarvon nostaminen**

Taustalla

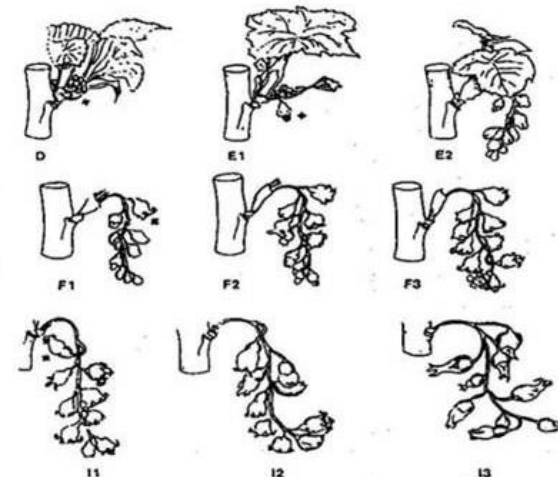
- Uuden EU-tukiohjelmakauden toimenpiteet ja tukimuodot sekä kasvinsuojelulainsäädäntö ohjaavat huomioimaan ympäristön entistä vahvemmin ja vähentämään torjunta-aineiden käyttöä marjantuotannossa. **Mitkä ovat vaihtoehtoisia kasvinsuojelumenetelmiä rikkakasvi- ja tuholaiistorjunnassa, ja miten ne toimivat?**
- Marjamaat 2 –hankkeen tilamittakaavan lajikekokeilut herukalla havaittiin hyväksi toimintamalliksi. **Entä sopivat mansikkalajikkeet Pohjois-Karjalaan ja Keski-Suomeen? Miten Luken kaksi uutta mansikkalajiketta menestyvät alueilla?**
- Aiemmin istutetut herukoiden lajikekokeilualat (Marjamaat 2 –hanke) tulevat parhaaseen satoikään. **Miten lajikkeet menestyvät pidempiaikaisessa seurannassa?** Mm. talvehtiminen, kukinta-aika, satokauden alkaminen.

Marjava-suunnitelma

- Hanketyyppi: tiedonhankintahanke
- Hankeaika: 1.4.2024 - 30.4.2027
- Kohderyhmä: marjatilayrittäjät, marjanviljelyyn liittyvät sidosryhmät ja toimijat
- Budjetti
 - Luke 220 000 + ProAgria 170 000 = 390 000 €.
 - Hankerahoitus 80 %, Maaseuturahasto (Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen Ely-keskukset).
 - Yksityisrahoitus 20 %, 78 000 €.
- Hankehallinnointi: ProAgria Itä-Suomi, toteuttajakumppanit Luke ja ProAgria Keski-Suomi
- Hankehenkilöt: Päivi Turunen ja Marjo Marttinen, ProAgria; Kati Rikala, Marja Rantanen, Saara Tuohimetsä, Juha-Matti Pihlava, Luke

Herukan fenologia – Mitä ominaisuuksia tarvitaan muuttuvissa viljelyoloissa?

- Ilmasto muuttuu: kasvien lepokausi lyhenee ja vegetatiivinen vaihe pitenee. Tarvitaan sopivia ja sopeutuvia lajikkeita.
- Jatketaan edeltävässä hankkeessa perustettuja lajikekokeita
- Tehdään kirjallisuusselvitys herukkalajikkeiden kukinnan ja sadonkorjuun ajoittumisesta Suomessa
- Herukasta havainnoidaan mm. erilaiset kehitysasteet ja testataan pakkaskestävyyttä Luken kylmäkestävyystestillä
- Herukan kukintavaiheita ja raakileen kehitystä havainnoidaan viidellä tilalla

Rikkakasvien katekokeet, herukka

- Etsitään herbisideille korvaajia rikkakasvinhallinnassa
- Pyritään välttämään muovia
- -> orgaanisten, käyttökelpoisten (mm. levitettävyyys, maatuminen) ja kustannustehokkaiden katteiden etsintä
- Perustettuna kaksi katekoetta Keski-Suomeen mustaherukalle, toinen yhdessä Luken PlastLife hankkeen kanssa. Kokeita havainnoidaan ainakin kesä 2024 – mahdollisesti jatketaan myös 2025 (yksivuotisten katteiden uudelleenlevitys): kokeilussa hamppupäistäre, hamppumatto, puukuitukate, kuorihiekka, männynkuori (rouhea ja murskattu&talvetettu) glyfosaatti, käsittelemätön
- **Oletko törmännyt katemateriaaliin, joka voisi sopia herukantuotantoon? Ilmianna hankkeelle, niin kokeillaan!**

Herukan lisäarvotuotteet ja markkinointi

- Kuinka hyötykäyttää herukkaa monipuolisesti?
- Jatketaan edeltävässä hankkeessa perustettuja lajikekokeita
- Selvitys herukoiden lehtien sisältämistä yhdisteistä, erityisesti haihtuvat aromaattiset yhdisteet
- Tuottajan ja jatkojalostajan vuoropuhelua
- Mahdollistetaan tuotekokeiluja? Ideoita saa esittää😊
- Edistetään marjojen positiivista, terveyttä edistävää brändiä
- **Oletko törmännyt tuotteisiin, joissa käytetään herukkaa perinteisesti poikkeavalla tavalla? Ilmianna hankkeelle!**
- Työpaketissa mukana tutkija Juha-Matti Pihlava, Luke

Mansikan lajikevalinta ja valintaan vaikuttavat tekijät

Tausta. Vain harva mansikkalajike on jalostettu Suomen olosuhteisiin.

Tärkeimpien ominaisuuksien määrittäminen.

Tulevaisuuspainotteisissa työpajoissa määritetään mansikkalajikkeiden tärkeimpiä ominaisuuksia hankealueella.

Lajikkeiden kontrolloitu testaaminen. Tärkeimmiksi nimettyjen ominaisuuksien testaamiseen kehitetään menetelmiä huomioiden jo olemassa olevat käytänteet.

Lajikkeiden menestyminen tiloilla. Tilakokeissa tutkitaan 3-5 lajikkeen menestymistä. Mukana Luken Maiju ja Marketta. Viljelijähavaintojen lisäksi kukintorakenteen, satopotentialin, talvenkestävyyden ja tuhoojien havainnointi.

Toimintaa

- **Webinaareja, pellonpiennarpäiviä, muita tapahtumia aiheena**
 - Tunnelituotanto
 - Uudistava viljely
 - Vaihtoehtoinen kasvinsuojelu
 - Johtaminen: markkinat, lisäarvon tuottaminen, omistajanvaihdokset
- **Sekä opintomatka Ruotsiin**

ProAgria

Uutiskirje toukokuu 2024

Marjava-hanke on käynnistynyt

Marjanviljelyn kehittäminen hankkeissa jatkuu. EU-osarahoitteinen tiedonhankintahanke Marjava – Kestävyyttä marjojen hankintaketjuihin on käynnistynyt. Hanketta toteuttavat ProAgria Itä-Suomi, ProAgria Keski-Suomi ja Luonnonvarakeskus. Toiminta-alue on Pohjois-Karjala ja Keski-Suomi.

Toimintaa

- **Viestintä ja tiedonvälitys (Luke ja ProAgria)**
 - Tietoa välitetään lehtikirjoituksin ammattilehtiin sekä ProAgria Itä-Suomeen, luennoimalla, uutiskirjein, nettisivujen ja Marjamaat-hankkeessa perustetun Facebook-sivuston kautta
 - Myös hankeverkostojen hyödyntäminen muiden alueiden hankkeet, kv-hankkeet (Luke)
- Hanke jatkaa jo tiiviiksi muotoutunutta **yhteistyötä tutkimuksen, neuvonnan, marjantuottajien ja muiden toimijoiden välillä**. Ylimaakunnallisuus kapealla toimialalla on ihan ratkaisevaa.

ProAgria

Uutiskirje toukokuu 2024

Marjava-hanke on käynnistynyt

Marjanviljelyn kehittäminen hankkeissa jatkuu. EU-osarahoitteinen tiedonhankintahanke Marjava – Kestävyyttä marjojen hankintaketjuihin on käynnistynyt. Hanketta toteuttavat ProAgria Itä-Suomi, ProAgria Keski-Suomi ja Luonnonvarakeskus. Toiminta-alue on Pohjois-Karjala ja Keski-Suomi.

Kiitos! Olethan meihin yhteydessä!

**Marjava – Kestävyyttä marjojen tuotantoketjuihin
1.4.2024 – 30.4.2027**

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**Euroopan unionin
osarahoittama**